

ESSEN, NIEUWMOERSESTEENWEG

Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1252

Titel

Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek Essen,
Nieuwmoersesteenweg: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Mitchell van Baal, Bart van Eyck & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2022-080

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2022K191 (LBO)

2023C331 (PS)

Plaats en datum

Beerse, 29/03/2023

INHOUD

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	3
2 Gemotiveerd advies	4
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	4
2.2 Resultaten vervolgonderzoeken	4
2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek	4
2.2.2 Proefsleuvenonderzoek.....	5
2.3 Impactbepaling van de geplande werken.....	7
2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	7
3 lijst met figuren.....	8
4 bibliografie	8

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2022-080
Projectcode Onroerend Erfgoed		2022K191 (LBO) 2023C331 (PS)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Essen
	Straat	Nieuwmoersesteenweg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Essen
	Afdeling	1
	Sectie	B
	Percelen	723H2, 723P2, 723D2
Coördinaten	Noordoost	X: 158 989 Y: 237 500
	Noordwest	X: 158 943 Y: 237 524
	Zuidoost	X: 158 935 Y: 237 382
	Zuidwest	X: 158 878 Y: 237 461
Oppervlakte plangebied		10.055 m ²
Oppervlakte bodemingreep		8.271 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota VERRIJCKT, J. 2021: Archeologienota Essen – Nieuwmoersesteenweg met ID 19467 en projectcode 2021F298. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande bouw van KMO-units aan de Nieuwmoersesteenweg in Essen. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vervolgonderzoeken

2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Op basis van de resultaten uit het bureauonderzoek werd er een hoge verwachting voor sites uit de steentijd opgesteld. Voor sites vanaf het neolithicum is er een ongekende archeologische verwachting toe te schrijven. Er is, afgaande op het cartografisch materiaal, een lage verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden.

Tijdens het landschappelijk booronderzoek kon echter geen B-horizont aangetroffen worden. Hierdoor kan de hoge archeologische verwachting voor de aanwezigheid van een in situ bewaarde steentijd artefactsite eerder herleid worden naar eerder laag. Tijdens het landschappelijk booronderzoek werden eventuele archeologische niveaus aangetroffen op een diepte tussen de 5 en 25 cm onder het maaiveld. Er werden geen indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische site. Aangezien de geplande werkzaamheden de eventuele archeologische niveaus verstoren, is verder onderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk.

Binnen het noordelijke deel van het plangebied bevindt zich momenteel voor ca. 1955 m² betonverharding. Het landschappelijk booronderzoek heeft aangetoond dat het archeologisch niveau zich op een diepte tussen de 5 en 25 cm onder het maaiveld situeert. Specifiek aangrenzend aan de betonverharding wees boring 7 uit dat het archeologisch niveau zich op een diepte van 20 cm onder het maaiveld situeert. De exacte opbouw van de aanwezige betonverharding is niet gekend. Echter kan er algemeen van uit worden gegaan dat betonverharding (rekening houdende met het zwaar verkeer van op het industrieterrein) een minimale opbouw van 50 cm kent. Hierdoor kan met zekerheid gesteld worden dat het archeologisch niveau onder de verharding ten minste met 30 cm werd afgetopt. Indien er sporen aanwezig zouden zijn, zouden deze reeds sterk verstoord/vernietigd zijn geraakt. Hierdoor is de verwachting voor goed bewaarde sporensites binnen deze zone eerder laag tot zeer laag te noemen.

Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Verder vooronderzoek is aangewezen in de vorm van proefsleuven.

2.2.2 Proefsleuvenonderzoek

Op basis van de resultaten uit het bureauonderzoek werd er een ongekende archeologische verwachting opgesteld voor sites vanaf het neolithicum. Er werd een lage verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden opgesteld.

Uit de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek leek dat de top van de C-horizont zich op 5 à 25cm beneden het maaiveld zou bevinden. Tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek echter dat dit opgebrachte grond was. Dit kon geconcludeerd worden op basis van het gevlekte en enigszins verstoorte karakter van deze C-horizont. Bij het aanleggen van een profiel bleek dat de C-horizont in de boringen een ophogingslaag was, met daaronder nog diepgaande verstoringen, welke recente bouwmaterialen en plastic bevatten.

Het terrein bleek tot minimaal 2m -mv verstoord. Eventueel aanwezige archeologische sites zijn hedendaags vergraven.

Figuur 1: Zicht op het verstoorde plangebied (© J. Verrijckt Bvba)

2.3 Impactbepaling van de geplande werken

De opdrachtgever voorziet de bouw van 20 KMO-units binnen het plangebied. De minimale verstoringsdiepte bedraagt ca. 80 cm onder het maaiveld. Het archeologisch niveau situeert zich tussen de 5 en de 25 cm onder het maaiveld. De geplande werkzaamheden zullen m.a.w. een negatieve impact hebben op het archeologisch niveau.

2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Essen, Nieuwmoersesteenweg leverde geen archeologische relevante sporen op. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat er binnen de contouren van het plangebied geen archeologische site aanwezig is. Aangezien er geen archeologische site aanwezig is, is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Zicht op het verstoorde plangebied (© J. Verrijckt Bvba) 6

4 BIBLIOGRAFIE

BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. SIKB

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERWYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.

TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.

VAN GILS, M. & DE BIE, M. 2006. Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithische en mesolithische erfgoed. In: COUSSERIER, K., MEYLEMANS, E. & IN 'T VEN, I. (red.), *CAI-II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*. VIOE Rapporten 2, Brussel, 7-16.

VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.